

Muutosmääräys/Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015 muutosmerkintöineen

(Muutokset kursivoitu ja poistot yliviivattu, lausuntopalautteen jälkeiset muutokset merkitty punaisella ja kursivoitu, poistot merkitty punaisella ja yliviivattu)

1 Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat

Perusopetuslaissa säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta ja perusopetuksessa järjestettävästä valmistavan opetuksen lisäopetuksesta. Edellä mainittua opetusta järjestetään sellaiselle ulkomaalaistaustaiselle oppilaalle, joka ei ole syntynyt Suomessa. (Perusopetuslaki 5 §) Tässä asiakirjassa perusopetukseen valmistavaan opetukseen esiopetuksessa osallistuvasta lapsesta käytetään termiä oppilas.

Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen/ ~~tai~~ ruotsin kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen tavoitteena on lisäksi tukea ja edistää oppilaiden oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurin kulttuurisen taustan tuntemusta. Opetuksen tavoitteet on tarkemmin määriteltävä valmistavan opetuksen oppilaan omassa opinto-ohjelmassa. Tavoitteiden määrittelyn lähtökohdina ovat oppilaan suomen/ ~~tai~~ ruotsin kielen taito, oppilaan ikätaso ja oppimisedellytykset sekä oppilaan mahdollinen aikaisempi varhaiskasvatukseen ja/tai esiopetukseen osallistuminen tai koulunkäyntihistoria.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen tai esiopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta tai esiopetusta. Jos oppilaan arvioidaan tarvitsevan erityisen vahvaa opetuskielen taidon tukea valmistavan opetuksen vähimmäistuntimäärän täyttymisen jälkeen, hänet voidaan ohjata perusopetuksessa järjestettävään valmistavan opetuksen lisäopetukseen (Perusopetuslaki 5 §).

Perusopetuslain (20 a §, 30 §) mukaan opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä. Valmistavaa opetusta voidaan järjestää myös yhdelle oppilaalle. Opetusryhmät muodostetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti siten, että ryhmäjako edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisten ja oppilaiden omissa opinto-ohjelmissa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Perusopetukseen valmistavaa opetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu. (Perusopetuslaki 3 a §.) Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt (Perusopetuslaki 20 b §) luovat pohjan myös perusopetukseen valmistavalle opetukselle.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan esi- tai perusopetukseen, oppilaan ikätasoa vastaaviin suomen- ~~tai~~/ruotsinkielisiin opetusryhmiin oman opinto-ohjelman mukaan oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla. Integroinnin tavoitteena on edistää kotoutumista, opiskeluvalmiuksien ja suomen/~~tai~~ ruotsin kielen taidon kehittymistä sekä laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden sisältöjen omaksumista.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat seutukunnallisesti (Kemi, Keminmaa, Simo ja Tornio)

Perusopetukseen valmistavaa opetusta järjestetään ryhmämuotoisena opetuksena ulkomaalaistaustaisille oppilaille, jotka eivät ole syntyneet Suomessa. Ryhmät muodostetaan oppilaiden määrän ja iän mukaan. Kunnissa ei järjestetä esiopetukseen valmistavaa opetusta. Maahanmuuttotaustaiset oppilaat, jotka eivät ole syntyneet Suomessa, siirtyvät esiopetuksen jälkeen pääsääntöisesti valmistavaan opetukseen. Tässä otetaan huomioon oppilaan suomen kielen taito ja oppilaan edun mukainen kokonaistilanne. Kemissä ensimmäisen vuosiluokan ikäiset oppilaat opiskelevat inklusiivisesti perusopetuksen ryhmissä.

Perusopetukseen valmistava opetus antaa oppilaalle valmiuksia perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaan tasapainoista kasvua ja kehitystä. Valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomen kielen opiskelussa, kulttuuriin tutustumisessa ja kotoutumisessa. Valmistavassa opetuksessa opiskellaan myös muita perusopetuksen oppiaineita soveltuvin osin oppilaan oman opinto-ohjelman mukaisesti. Opetuksen tavoitteet määritellään jokaisen oppilaan omassa opinto-ohjelmassa. Tavoitteiden määrittelyssä otetaan huomioon oppilaan suomen kielen taito, oppilaan ikätaso ja oppimisedellytykset sekä oppilaan aikaisempi osallistuminen varhaiskasvatukseen, esiopetukseen tai oppilaan koulunkäyntihistoria. Valmistavassa opetuksessa tuetaan myös oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurisen taustan tuntemusta sekä mahdollistetaan kulttuurien välinen vuoropuhelu.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan perusopetukseen oppilaan ikätasoa vastaaviin opetusryhmiin oman opinto-ohjelman mukaisesti taito- ja taideaineissa sekä kielissä. Lisäksi oppilaita integroidaan myös muihin perusopetuksen oppiaineisiin, jos oppilaan taidot riittävät oppiaineen opiskeluun. Integroinnin tavoitteena on edistää kotoutumista, opiskeluvalmiuksien ja suomen kielen taidon kehittymistä sekä laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden sisältöjen omaksumista. Koulunkäynninohjaajan tuki integraation alussa on merkittävä tuki oppilaalle.

Seutukunnallisesti noudatetaan Opetushallituksen suositusta 8-10 oppilaan opetusryhmistä. Opetusta voidaan järjestää myös yhdelle oppilaalle. Valmistavaa opetusta annetaan 6-10-vuotiaille vähintään 900 tuntia eli noin 24 vuosiviikkotuntia ja sitä vanhemmille vähintään 1000 tuntia eli noin 26 vuosiviikkotuntia. Opetuskieli on suomi. Ala- ja yläkouluikäisille oppilaille on omat ryhmänsä. Mikäli ryhmiä on useampia, ryhmäjaot tehdään ikätason mukaan. Keminmaassa ja Simossa opetusryhmät muodostetaan oppilasmäärän ja tarpeen mukaan.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tuntimäärän täyttymisen jälkeen oppilas siirtyy pääsääntöisesti ikätasoaan vastaavaan ryhmään perusopetuksessa. Oppilas voi siirtyä valmistavasta opetuksesta perusopetukseen myös ennen tuntimäärän täyttymistä, mikäli hän on saavuttanut valmistavassa opetuksessa vaadittavan kielen taitotason A2.1 kehittyvän kielitaidon asteikon mukaan (Liite 1). Näissä tilanteissa pohditaan oppilaan etua. Mikäli opiskelu ikätasoa vastaavassa perusopetuksen ryhmässä on oppilaalle kohtuutonta olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioiden, oppilas voidaan siirtää vuotta alemmalle vuosiluokalle hallintopäätöksellä.

Ryhmämuotoisen valmistavan opetuksen tuntimäärän täytyttyä oppilaalla on mahdollisuus tarvittaessa saada perusopetuksessa järjestettävää valmistavan opetuksen lisäopetusta, mikäli opetuksen järjestäjä järjestää lisäopetusta. Valmistavan opetuksen opettaja ohjaa lisäopetukseen eli lisäVALOon oppilaskohtaisesti, mikäli kielen taitotaso A2.1 ei ole vielä saavutettu valmistavan opetuksen aikana. Lisäopetusta voidaan antaa niissä oppiaineissa, joista suoriutumiseen oppilaan kielitaito ei vielä riitä. Silloin oppilaalle annetaan erityisen vahvaa opetuskielen taidon tukea. Lisäopetuksesta päättää opetuksen järjestäjä.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ovat pohjana myös perusopetukseen valmistavalle opetukselle. Perusopetukseen valmistava opetus on vain valmistavan opetuksen oppilaille. Oppilas saa oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tarpeen ilmetessä. Valmistavan opetuksen oppilas saa oppilaanohjausta yläkoulussa.

2 Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

Opetuksen järjestäjän tulee hyväksyä perusopetukseen valmistavaa opetusta varten opetussuunnitelma. Lähtökohdan opetussuunnitelman laatimiselle muodostavat perusopetuslaki ja asetus, valtioneuvoston asetuksessa (422/2012) määritellyt yleiset ja perusopetukseen valmistavaa opetusta koskevat valtakunnalliset tavoitteet, nämä Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015 sekä soveltuvin osin Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmassa *kuvataan* ~~tulee olla kuvattuna:~~

- toimintakulttuuri ja sen periaatteet
- opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt
- periaatteet oppilaan oman opinto-ohjelman laatimiseksi
- opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma
- ohjaustoiminta oppimisen tukena
- oppimisen ja koulunkäynnin tuki *ja esiopetusikäisten osalta oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki*
- suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

- yhteistyö *integraatio* esi- tai ja perusopetukseen ja yhteistyö esi- tai perusopetuksen kanssa valmistavan opetuksen aikana ja oppilaan siirtyessä esi- tai perusopetukseen ~~tai perusopetuksessa järjestettävään valmistavan opetuksen lisäopetukseen~~
- kodin ja esiopetuksen/koulun yhteistyö
- yhteistyö muiden tahojen kanssa □ oppilaan arviointi ja todistukset.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijaan suunnitelma voidaan laatia enintään kahdeksi tai kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

Seutukunnallisesti valmistavaan opetukseen on laadittu yhteisesti noudatettava opetussuunnitelma. Kunnissa on laadittu oppilaitoskohtaiset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat.

3 Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.1 Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- tai perusopetuksen kanssa

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen/~~tai~~ ruotsin kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan, sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetusta varten.

Valmistavassa opetuksessa kehitetään oppilaan laaja-alaista osaamista sekä annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa ja mahdollisuuksien mukaan oppilaan omassa äidinkielellä oppilaan omassa opinto-ohjelmassa tarkemmin määritellyllä tavalla. *Opetus on kielitietoista*. Laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. *Esiopetusikäisten osalta perusopetukseen valmistavassa opetuksessa keskitytään esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden sisältöihin ja oppimiskokonaisuuksiin.*

Opetuksen tavoitteiden määrittelyssä, sisältöjen valinnassa ja opetusjärjestelyissä otetaan huomioon, että oppilaiden ~~ovat~~ *ikältään*, opiskeluvaihe ~~det~~ *ksiltään* ja taustaltaan erilaisia. Opetusta eriytetään oppilaiden ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuri *nen* tausta otetaan huomioon, ja jokaisen oppilaan kielellistä – ja kulttuurista – identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaan omalla äidinkielellä tuettu opetus edistää *opettavien* sisältöjen omaksumista. Valmistava opetus edistää sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaalla on heikko luku- ja/tai kirjoitustaito, tulee oppilaan oman opinto-ohjelman tavoitteet asettaa siten, että oppilas saa omalle taito- ja ikätasolleen

soveltuvaa luku- ja kirjoitustaidon opetusta. *Jos oppilaalla on mahdollisuus osallistua perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen opetukseen, Oppilaan oman äidinkielen opetuksella voidaan myös tällä opetuksella myös edistää esimerkiksi oppilaan luku- ja kirjoitustaitoa.*

Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmentamiseen varataan riittävästi aikaa. Mikäli oppilaan taidot eivät riitä perusopetuksessa opiskeluun, tulee Oppilaan omassa opinto-ohjelmassa kiinnitetään erityistä huomiota riittävään ja oikea-aikaiseen tukeen perusopetukseen siirryttäessä. Tarvittaessa oppilas voi jatkaa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, *jos perusopetuksen järjestäjä tämän mahdollistaa. Tällöin oppilasta ei enää voi ilmoittaa valtionosuusrahoitukseen.* Valmistavan opetuksen päätyttyä oppilas siirtyy perusopetukseen, jossa hän voi tarpeen mukaan opiskella myös perusopetuksessa järjestettävässä valmistavan opetuksen lisäopetuksessa ja/tai edetä opinnoissaan tavoitekokonaisuuksittain. siirtyä opiskelemaan vuosiluokkiin sitomattoman opintoohjelman mukaisesti tai muulla tavoin hänelle parhaiten soveltuvin tukitoimin. Perusopetukseen siirtyvän luku- ja kirjoitustaidottoman oppilaan riittävästä tuesta huolehditaan.

Yhteistyö esi- tai perusopetuksen kanssa on valmistavan opetuksen aikana ensiarvoisen tärkeää eri oppiaineiden tai oppimiskokonaisuuksien opiskeluun integroinnissa ja oppilaiden osallisuuden vahvistamisessa. Erityisesti ryhmämuotoisessa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että valmistavan opetuksen oppilaat tulevat osaksi kouluyhteisöä.

Seutukunnallisesti valmistavassa opetuksessa edistetään oppilaan suomen kielen taitoa, kokonaisvaltaista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä kehitetään oppilaan tarvittavia valmiuksia perusopetusta varten. Valmistavassa opetuksessa edistetään myös sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Valmistavassa opetuksessa hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin, kun oppilaalle annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa ja kehitetään oppilaan laaja-alaista osaamista. Opetusta eriytetään oppilaiden ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti. Opetus on aina kielitietoista.

Valmistavassa opetuksessa otetaan huomioon oppilaan ikä, opiskelu- ja kielelliset valmiudet sekä tausta. Niiden perusteella määritellään tavoitteet ja kirjataan opetettavat sisällöt oppilaan omaan opinto-ohjelmaan. Jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Tiedostetaan, että oppilaan omalla äidinkielellä tuettu opetus edistää oppimista. Opetuksessa hyödynnetään myös muita oppilaan osaamia kieliä. Vahvuuksien kautta opettaminen motivoi oppilasta ja auttaa suomen kielen oppimisessa.

Valmistavassa opetuksessa kehitetään oppilaan laaja-alaista osaamista. Eri oppiaineet, aihealueet ja suomen kielen oppiminen nivoutuvat yhteen. Ne tukevat yhdessä oppilaan kokonaisvaltaista oppimista ja osaamista.

Jos oppilaalla on heikko luku- ja kirjoitustaito, annetaan oppilaalle luku- ja kirjoitustaidon opetusta iästä riippumatta. Tähän kiinnitetään erityistä huomiota oppilaan tavoitteiden asettamisessa. Tavoitteet kirjataan oppilaan omaan opinto-

ohjelmaan. Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmistamiseen on tärkeä varata riittävästi aikaa.

Yhteistyö perusopetuksen kanssa on ensiarvoisen tärkeää laadukkaan integraation ja oppilaan osallisuuden vahvistamisen kannalta. Erityisesti ryhmämuotoisessa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että valmistavan opetuksen oppilaat tulevat osaksi kouluyhteisöä. Perusopetukseen siirryttäessä kiinnitetään erityistä huomiota riittävään ja oikea-aikaiseen tukeen.

Kemissä järjestetään 7-vuotiaiden valmistava opetus inklusiivisesti. Perusopetuksen 1. luokalla oppilaat saavat valmistavaa opetusta perusopetuksen suomenkielisessä ryhmässä. Opetuksen pääpaino on suomen kielen opinnoissa. Valmistavan opetuksen oppilas opiskelee muun ryhmän mukana kaikkia luokka-asteen oppiaineita. Oppilaalla voi olla koulupäivän aikana suomen kielen tunteja pienryhmässä joko oman tai muun opettajan kanssa.

3.2 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Suomi/ tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomi/ ~~tai~~-ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa, joiden ~~osalta~~ tavoitteena on kehittyvä ~~alleis~~peruskielitaito (Kehittyvän kielitaidon asteikko, *suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus*).

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen lähtökohtana ovat oppilaalle koulussa ja arjessa merkitykselliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet. Niiden avulla tarkastellaan kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä. Vuorovaikutustilanteita mallinnetaan, pohjustetaan ja harjoitellaan yhdessä opettajan ja vertaisten tuella.

Opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen suomi/ ~~tai~~-ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetus suunnitelman perusteita. Suomi/ ~~tai~~-ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnot ovat pohjana kaikille muille opinnoille. ~~Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa suomi/ tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opintojen tavoitteena on antaa oppilaille tarvittavat valmiudet siirtyä perusopetukseen.~~

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan *varhaiskasvatukseen ja/ tai esiopetukseen osallistuminen ja koulunkäyntihistoria* ~~ja opiskelusta~~ ja hänen jo mahdollisesti hallitsemansa suomen/ ~~tai~~ ruotsin kielen taito. Oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellään taito- ja ikätason mukaiset suomen/ ~~tai~~ ruotsin kielen opetuksen tavoitteet ja sisällöt.

Seutukunnallisesti valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa. Tavoitteena on kehittyvä peruskielitaito A2.1. kehittyvän kielitaidon asteikon mukaisesti. Valmistavassa opetuksessa noudatetaan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän perusteita soveltuvin osin. Oppilaan opinto-ohjelman tavoitteiden ja sisällön suunnittelussa huomioidaan oppilaan yksilölliset

taidot, tausta ja ikätaso. Huomioidaan, mistä oppilas on tullut ja mitä hän jo osaa. Huomioidaan myös, mitä hänen tulisi oppia juuri nyt. Lisäksi pohditaan tulevaa eli millaista kieltä ja kielitaitoa hän tarvitsee perusopetukseen siirryttäessä.

Lähtökohtana opetuksessa ja sen suunnittelussa ovat oppilaalle koulussa ja arjessa merkitykselliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet. Oppilasta ja hänen ikätasoaan lähellä olevien aiheiden avulla tarkastellaan kielen muotoja, merkitystä ja käyttöä. Suomen kieltä opetetaan kunkin kunnan suunnitteleman vuosisuunnitelman mukaisesti. Erilaisia vuorovaikutustilanteita mallinnetaan, pohjustetaan ja harjoitellaan käytännössä yhdessä opettajan ja vertaisten avulla.

Oppilaan oman äidinkielen tukeminen

Oppilaan oman äidinkielen *tukemisen* opetuksen tavoitteena on *tukea vahvistaa* ja edistää äidinkielen *osaamista hallintaa*, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oman äidinkielen hyvä *osaaminen hallinta* luo edellytyksiä myös suomen/ruotsin kielen oppimiselle ja *tällä kielellä tapahtuvalle muulle oppimiselle*. ~~Oppilaille järjestetään opetusta mahdollisuuksien mukaan.~~

Jos oppilaalla on mahdollisuus osallistua perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen opetukseen, Opetus noudattaa *perusopetuksen* opetussuunnitelman perusteiden liitteessä kuvattuja oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteita, sisältöjä ja oppilaan oppimisen arviointia. Oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja sen säilymistä tuetaan myös eri tavoin yhteistyössä perheen *ja muiden tahojen* kanssa.

Seutukunnissa järjestetään oppilaan omakielistä opetusta mahdollisuuksien mukaan. Jos oppilaalla on mahdollisuus osallistua oman äidinkielen opetukseen, opetus noudattaa perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä soveltuvin osin. Oppilaan tausta, kouluhistoria ja kielen taitotaso on tärkeä huomioida myös oman äidinkielen opinnoissa. Oppilaan oman äidinkielen merkitystä korostetaan ja sen hallintaa kannustetaan ylläpitämään yhteistyössä oppilaan perheen ja muiden tahojen kanssa.

Muut kielet

~~Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyy oppilaiden vieraan kielen opetuksen tavoitteet.~~ *Perusopetukseen* valmistavassa opetuksessa noudatetaan ~~näitä~~ perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin. Oppilaan vieraan kielen opinnot järjestetään kunnan kieliohjelman mukaisesti. Oppilaan kielelliset valmiudet ratkaisevat, missä määrin hänen omaan opinto-ohjelmaansa voidaan sisällyttää vieraiden kielten opiskelua perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita noudatetaan soveltuvin osin. Oppilaan vieraan kielen opinnot järjestetään kunnan kieliohjelman mukaisesti. Oppilaan kielelliset valmiudet ratkaisevat, missä määrin hänen omaan opinto-ohjelmaansa voidaan sisällyttää vieraiden kielten opiskelua perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana.

Seutukunnallisesti valmistavan opetuksen oppilaita integroidaan perusopetuksen vieraiden kielten opetukseen ikätason ja kielellisten valmiuksien mukaisesti.

Valmistavan luokan opettaja voi lisäksi tukea oppilaan vieraiden kielten opintoja myös valmistavassa opetuksessa, jossa opiskellaan niin sanottua alkeiskielitaitoa. Koulunkäynninohjaajan tukea hyödynnetään vieraiden kielten opiskelutilanteissa mahdollisuuksien mukaan. Opiskelun tueksi voidaan järjestää myös niin sanottua läksyparkkia, jossa tehdään vieraan kielen kotitehtäviä ja harjoitellaan vieraan kielen käyttöä eri tilanteissa.

3.3 Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Valmistavan opetuksen muiden oppiaineiden opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan *mahdolliset* aikaisemmat opinnot *ja tuleva perusopetuksen vuosiluokka*. Valmistavan opetuksen aikana muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja sisällöt noudattavat soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Sisältöjä suunniteltaessa otetaan huomioon *kun* ~~alle~~kin oppiaineelle *ominaiset tekstit ja niiden tyypilliset piirteet ja käyttötilanteet sekä oppiainekohtaisen sanavaraston vahvistaminen. keskeinen käsitteistö, työtavat ja välineet.*

Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana opiskeltavat oppiaineet *ja sisällöt* valitaan siten, että oppilas pystyy valmistavan opetuksen jälkeen opiskelemaan hänelle osoitettavassa esi- tai perusopetuksen ryhmässä ~~ja että valmistavan opetuksen opinnot mahdollistavat myöhemmin perusopetuksen suorittamisen Suomessa~~. Lähtökohtana suunnittelulle ovat *esiopetukselle asetetut tavoitteet tai* perusopetuksen kyseisten vuosiluokkien opetuksen tehtävä ja vuosiluokkien välisten siirtymävaiheiden kuvaus sekä vuosiluokilla opiskeltavat oppiaineet. *Eri tiedonalojen tekstitaitojen opetuksessa on tarkoituksenmukaista tehdä yhteistyötä perusopetuksen kanssa.*

Valmistavassa opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota matemaattisen osaamisen vahvistamiseen, jotta oppilaalla on riittävä perusta matematiikan opiskeluun perusopetuksessa valmistavan opetuksen jälkeen. Keskeistä on tukea oppilaan lukumääräisyyden tajun, matemaattisten suhteiden ymmärtämisen, laskemisen taitojen ja aritmeettisten taitojen hallintaa.

Oppilaan äidinkieltä *tai muuta aiempaa opiskelukieltä* voidaan hyödyntää eri tiedonalojen sisältöjen oppimisen tukena. Omalla äidinkielellä annettu opetus ja tuki edistää oppilaan opiskelua ja kotoutumista. Omakielisen opetuksen ja tuen avulla saatu lisätieto oppilaan osaamisen tasosta auttaa muiden oppiaineiden tavoitteiden asettamisessa. Näin oppilas voi edistyä ~~aine~~opinnoissaan, vaikka suomen/ruotsin kielen taidot kehittyisivätkin muita taitoja hitaammin. Omakielistä opetusta ja tukea annetaan oppilaan tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan.

Opetuksessa voidaan hyödyntää myös oppilaiden tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta ja yhteiskunnasta, kielistä ja kulttuureista *eri tiedonalojen sisältöjä opiskeltaessa.*

Seutukunnallisesti valmistavassa opetuksessa muiden oppiaineiden opiskelun tavoitteiden ja sisällön suunnittelussa huomioidaan oppilaan yksilölliset taidot, tausta ja ikätaso. Huomioidaan, mistä oppilas on tullut ja mitä hän jo osaa. Huomioidaan myös, mitä hänen tulisi oppia juuri nyt. Lisäksi pohditaan tulevaa eli mitä asioita hänen olisi tärkeä oppia perusopetukseen siirtymistä varten.

Valmistavassa opetuksessa muiden oppiaineiden opiskelussa tavoitteet ja sisällöt poimitaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteista ja sisällöistä. Suunnittelussa otetaan huomioon, että ne tukevat oppilaan siirtymistä perusopetukseen ja siellä opiskeluun. On tärkeä ottaa huomioon kunkin oppiaineen oppiainekohtaisen sanavaraston vahvistaminen ja

keskeisiin käsitteisiin eli tiedonalan kieleen tutustuminen. Lisäksi on tärkeä tutustuttaa oppilas eri oppiaineiden teksteihin, niiden rakenteisiin ja käyttötarkoituksiin. Yhteistyö perusopetuksen integraatio-opettajan kanssa tukee oppilaan oppimista eri oppiaineita opiskellessa.

Valmistavassa opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota matemaattisen osaamisen vahvistamiseen. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan peruslaskutaitoja, kuten määrien hahmottamista ja matemaattisten suhteiden ymmärtämistä. Kiinnitetään huomiota myös matemaattisen kielen oppimiseen ja puhumiseen niin, että oppilas kykenee laskemaan soveltavia laskutoimituksia.

Oppilaiden matemaattiset taidot testataan valmistavan opetuksen alussa, jolloin saadaan selville oppilaan oma taitotaso. Valmistavan opetuksen matematiikan opetuksen suunnittelussa pääpaino on siinä, että oppilaalla on mahdollisimman vahvat matemaattiset taidot perusopetukseen siirryttäessä. Oppilas voidaan integroida matematiikan tunneille ikätasoaan vastaavaan ryhmään jo valmistavan opetuksen aikana, jos hänen valmiudet sen sallivat.

Oppilaan omaa äidinkieltä tai aiempaa opiskelukieltä hyödynnetään eri oppiaineiden tiedonalojen kieltä opiskeltaessa. Omakielisen tuen avulla, kuten kääntämällä, saatu lisätieto oppilaan osaamisesta auttaa oppimisessa ja opetuksen suunnittelussa. Mahdollisuuksien mukaan voidaan käyttää myös oman äidinkielen opettajan tai kulttuuritulkin apua oppimisen tukemisessa. Opetuksessa on tärkeä hyödyntää myös oppilaan tietämystä omasta kieli- ja kulttuuritaustastaan, kuten luonnosta, elämäntavasta, historiasta ja yhteiskunnasta. Valmistavassa opetuksessa eri kulttuureista ja kielistä keskustelu hyvässä hengessä on hedelmällistä. Se innostaa oppilaita oppimaan ja lisää yhteisöllisyyden kokemusta.

4 Toimintakulttuuri

Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia. Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat tulevat hyvinkin erilaisista kulttuurisista taustoista ja koulukulttuureista, on tärkeää luoda ja kehittää yhteistä toimintakulttuuria.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuri rakentuu oppivan yhteisön periaatteille. Se tukee kaikkien yhteisön jäsenten hyvinvointia ja oppimista. Se on jatkuvan kehittämisen kohde ja osa koko koulun toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin määrittelyssä voidaan hyödyntää myös *esiopetuksen tai perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita 2014*. *Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ovat keskeinen osa myös perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria.*

Seutukunnallisesti kouluissa, joissa järjestetään valmistavaa opetusta, hyödynnetään soveltavin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita 2014. Kouluissa,

joissa on valmistavaa opetusta, kehitetään yhteistä kielitietoista toimintakulttuuria, jossa mahdollistetaan eri kulttuurien vuoropuhelu. Lisäksi näissä kouluissa huomioidaan oppilaiden erilaiset kulttuuriset taustat ja koulukulttuurit.

Valmistavan opetuksen toimintakulttuurin avulla edistetään oppilaan oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestäväää elämäntapaa. Tässä työssä huomioidaan paikalliset tarpeet ja mahdollisuudet. Yhteistyö eri kotoutumista tukevien yhteistyökumppaneiden kanssa avaa oppilaalle suomalaista yhteiskuntaa ja kulttuuria. On myös tärkeää kehittää tätä toimintaa koko kunnan tasolla. Yhteistyö eri tahojen kesken mahdollistaa monikielisten oppilaiden osallisuuden kokemuksen ja edistää osaltaan perheiden kotoutumista, kiinnittymistä ja sitoutumista kuntaan.

Koulu oppivana yhteisönä hyödyntää mahdollisuuksien mukaan valmistavan opetuksen oppilaiden oman kulttuurin tuntemusta ja laajentaa näin kaikkien koulun oppilaiden ja henkilökunnan kulttuurituntemusta esimerkiksi erilaisten teemapäivien muodossa. Esimerkiksi vieraiden kielten viikko tai eri maiden kulttuurien ja juhlien esittely luo yhteisöllisyyden tunnetta ja edesauttaa kouluun kiinnittymistä. Tällä tavalla koulun arkeen saadaan kulttuurista monimuotoisuutta. On tärkeää, että valmistavan opetuksen oppilaat osallistuvat koulun erilaisiin tapahtumiin ja tempauksiin. Kieli ei saa olla este osallistumiselle vaan kielitietoisuus ja saavutettavuus tulee olla osa koulun toimintakulttuuria.

On ensiarvoisen tärkeää, että valmistavan luokan opettaja laatii tai on osallisena laatimassa valmistavan opetuksen oppilaiden, ohjaajan ja opettajan lukujärjestyksiä. Tämä mahdollistaa laadukkaan eriyttämisen, integraation ja resurssien oikean kohdentumisen.

4.1 Oppimisympäristöt ja työtavat

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa hyödynnetään kokemuksellisia ja toiminnallisia oppimisympäristöjä ja monipuolisia opetusmenetelmiä ja työtapoja. Monipuoliset oppimisympäristöt tarjoavat oppilaalle mielekkäitä ja monipuolisia tilanteita käyttäen kieltä eri kommunikaatioympäristöissä. Erilaiset tilanteet kehittävät oppilaan kykyä toimia sekä itsenäisenä yksilönä että yhteisön jäsenenä ja antavat valmiuksia elinikäiseen oppimiseen. Erilaiset oppimisympäristöt tutustuttavat oppilasta myös suomalaiseen kulttuuriin ja edistävät hänen kotoutumistaan lähiympäristöön sekä laajemmin suomalaiseen yhteiskuntaan.

Perusopetukseen valmistava opetus niveltyy osaksi perusopetusta *tai esiopetusta* ja koulussa *tai esiopetusyksikössä* vallitsevaa toimintakulttuuria, mutta vaikuttaa myös muun koulun toimintakulttuurin ja käytänteiden kehittämiseen. Oppilaat ~~harjaantuvat~~ *oppivat* valmistavan opetuksen aikana perusopetuksen työtapojaihin, *jotka ovat monipuolisia, oppilasta aktivoivia ja eriyttäviä*. Tavoitteena on, että oppilaat pystyvät vähitellen myös itse asettamaan itselleen oppimistavoitteita sekä harjaantuvat oppimaan oppimisen taidoissaan. ~~Niinpä työtapojen on hyvä olla monipuolisia, oppilasta aktivoivia ja eriyttäviä.~~

Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana on tarpeen oppia vähitellen myös itsenäistä työskentelyä, tiimityöskentelyä, tieto- ja viestintäteknologistaisiä taitoja ja tiedonhakutaitoja. Oppiminen on sidoksissa oppilaan aiempiin tietoihin ja oppimisstrategioihin ja on siten jokaisella yksilöllistä.

Koska eri oppiaineet ja niiden tavat käyttää kieltä ovat keskeisiä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, opetus edellyttää kielitietoisia työtapoja kaikissa oppiaineissa. Erilaisten tekstien lukemisen, ymmärtämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taidot ovat keskeisiä. Kielitietoiset työtavat edellyttävät opettajien yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä kielen merkityksestä oppimisessa.

Seutukunnallisesti valmistavassa opetuksessa hyödynnetään monipuolisia oppimisympäristöjä, opetusmenetelmiä ja työtapoja, joissa opitaan kokemuksen ja toiminnallisuuden kautta. Valmistavassa opetuksessa mahdollistetaan oppilaalle eri kommunikaatioympäristöjä. Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana harjoitellaan itsenäistä työskentelyä, tiimityöskentelyä, tieto- ja viestintäteknologisia taitoja ja tiedonhakutaitoja. Erilaisten tekstien lukemisen, ymmärtämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taidot ovat keskeisiä. Oppimisessa ja opetuksessa otetaan huomioon oppilaan aiempi koulutausta ja opitut taidot.

Valmistavan opetuksen tavoitteena on oppia perusopetuksen monipuolisia työtapoja. Opetus aktivoi ja eriyttää oppilasta. Tavoitteena on oppia työskentelemään itsenäisesti ja erilaisissa ryhmissä, asettamaan itselleen tavoitteita sekä arvioimaan omaa oppimistaan. Valmistavassa opetuksessa kehitetään oppilaan vertais- ja itsearviointitaitoja.

Koulu varmistaa, että oppilas voi kokea olevansa osa kouluyhteisöä. Tämä edellyttää kielitietoista koulukulttuuria. Kielitietoinen näkökulma lisää oppilaan yhteisöllisyyden kokemusta. Kaikkien oppiaineiden opetuksessa sekä kaikessa koulun toiminnassa edellytetään kielitietoisesta näkökulman huomiointia. Kielitietoiset työtavat edellyttävät koko koulun henkilöstön yhteistyötä sekä yhteistä ymmärrystä suomen kielen merkityksestä oppimisessa ja kotoutumisessa.

Valmistava opetus toimii samoissa tiloissa perusopetuksen kanssa ja tällöin valmistavan opetuksen oppilaat kohtaavat tavallisia kouluarjen tilanteita vertaistensa kanssa. Valmistavan opetuksen oppilaat osallistuvat koulun toimintaan tasavertaisina oppijoina ja toimijoina koulun muiden oppilaiden kanssa. Oppilaiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa kunnioitetaan sekä edistetään.

4.2 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria. Sen tavoitteena on auttaa oppilaita yhdistämään suomen/ ~~tai~~-ruotsin kielen sekä eri oppiaineiden *tai esiopetuksen oppimiskokonaisuuksien* tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietojaan ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöä että työtapoja koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen tarkastellaan

todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto *voivat* vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen.

Suomen/ ~~tai~~ ruotsin kielen sekä muiden oppiaineiden muodostamat monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin periaatteita.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille.

Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään suomen/ ~~tai~~ ruotsin kielen taitoa kehittäviä sekä eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä.

Opetussuunnitelmaan voidaan liittää monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyösuunnitelmia koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Seutukunnallisesti opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria. Opetuksessa tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä ja teemoja kokonaisuuksina ja yhdistellään eri tiedonaloja oppiainerajat ylittäen opettajan valitsemien toimintatapojen mukaisesti. Opetuksen eheyttäminen kehittää oppilaan laaja-alaista osaamista. Kun eri oppiaineet, aihealueet ja suomen kielen oppiminen nivoutuvat yhteen, ne tukevat yhdessä oppilaan kokonaisvaltaista oppimista ja osaamista laajemmassa perspektiivissä.

Suomen kielen ja muiden oppiaineiden muodostamat monialaiset oppimiskokonaisuudet rakennetaan mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä perusopetuksen kanssa ja paikallisia voimavaroja hyödyntäen.

5 Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen

Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaiden kielitaito ja muut valmiudet vaihtelevat, perusopetukseen valmistavaa opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa tai oppimäärää, vaan jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma.

Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan kirjataan

- oppilaan lähtötaso, kuten koulunkäyntihistoria, kielitaito ja oppilaan vahvuudet oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkistetaan säännöllisin väliajoin
- opiskeltavat oppiaineet *tai oppimiskokonaisuudet*, ja niiden tuntimäärät sekä opetuksen sisältö
- oppilaan opinnot valmistavan opetuksen opetusryhmässä ja integrointi *esi- tai* perusopetukseen
- ohjauksen järjestäminen ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet.

~~Oppilaan oma opinto-ohjelma voi olla osa kotouttamislain mukaista oppilaan kotoutumissuunnitelmaa.~~
Mikäli oppilas on ilman huoltajaa alaikäisenä maahan tullut tai muu maahanmuuttajalapsi tai -nuori,

jolle laaditaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) mukainen kotoutumissuunnitelma, voi oppilaan oma opinto-ohjelma olla osa sitä.

Seutukunnallisesti valmistavassa opetuksessa jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma. Jokaisella kunnalla on oppilaalle oma opinto-ohjelma Wilmassa. Opinto-ohjelman laatimiseen osallistuvat opettajan lisäksi myös oppilas ja hänen huoltajansa. Opettaja päivittää opinto-ohjelmaa pitkin lukuvuotta. Huoltajan ja oppilaan on tärkeää käsitellä oppilaan opinto-ohjelmaa vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa yhteistyössä opettajan kanssa. Asiakirjaan kirjataan opetussuunnitelman mukaisesti oppilaan opiskelua koskevat asiat. Omasta opinto-ohjelmasta löytyvät seuraavat tiedot:

- oppilaan lähtötaso, koulunkäyntihistoria ja kielitaito
- opiskeltavat oppiaineet tai oppimiskokonaisuudet sekä niiden tavoitteet, sisältö ja tuntimäärät
- oppilaan opinnot valmistavassa opetuksessa tai integraatioryhmässä
- ohjauksen järjestäminen ja muut mahdolliset tukitoimet
- oppilaan taidot ja vahvuudet

Mikäli oppilas tulee maahan ilman huoltajaa, opinto-ohjelma voi olla osa hänen kotouttamissuunnitelmaansa.

6 Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Perusopetukseen valmistava opetus ohjaa tunnistamaan eri kulttuureja yhdistäviä hyvän elämän arvoja ja periaatteita. Opiskelu vahvistaa opiskelijan taitoja toimia kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä kartuttaa oppilaan kulttuurienvälistä toimintakykyä. Opetus kannustaa vuorovaikutukseen eri kulttuuriryhmien välille ja kantaväestön kanssa. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa edistetään hyviä etnisiä suhteita. Syrjintää, rasismia, väkivaltaa tai kiusaamista ei sallita missään muodossa eikä keneltäkään.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa järjestäminen pohjautuu suunnitelmallisesti toteutettaviin oppimisen edellytyksiä tukeviin opetusjärjestelyihin, jotka ~~—~~ **Nämä** on kuvattu perusopetuksen **opetussuunnitelman perusteiden luvussa 7** ja esiopetuksen opetussuunnitelman **perusteiden luvussa 5** (viitteet Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet ja Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet). Opetuksessa huolehditaan kokonaisvaltaisesti oppilaan hyvinvoinnista ja siihen liittyvistä seikoista, kuten kodin ja koulun yhteistyöstä, riittävästä opiskelupaikasta, huollollisesta tuesta sekä oppilaanohjauksesta. Näiden määrittelyssä voidaan soveltuvin osin hyödyntää *esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita*. Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana selviää oppilaan tarve oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, tuki annetaan oppilaalle parhaiten soveltuvalla tavalla.

Seutukunnallisesti oppilaan hyvinvointi on perusedellytys oppimiselle valmistavassa opetuksessa. On ensiarvoisen tärkeää, että oppilas voi kokea olevansa turvassa. Eri kulttuurien välinen vuoropuhelu ja hyvän elämän yhtäläisyyksien löytäminen on tärkeää valmistavassa opetuksessa. Arvokeskustelu hyvässä hengessä vahvistaa oppilaan taitoa toimia monimuotoisessa ja -kulttuurisessa yhteisössä. Opetuksen tulee kannustaa vuorovaikutuksen syntymistä eri kulttuuriryhmien ja kantaväestön välille.

Valmistavan opetuksen järjestäminen pohjautuu suunnitelmallisesti toteutettaviin oppimisen edellytyksiä tukeviin opetusjärjestelyihin, jotka on kuvattu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa. Valmistavassa opetuksessa on tärkeää huolehtia oppilaan hyvinvoinnista ja kotouttaa häntä hyvän elämän edellytyksiin Suomessa. Oppimisen ja koulunkäynnin tukea annetaan parhaiten soveltuvalla tavalla. Oppilaalla on myös oikeus kaikkiin samoihin palveluihin kuin perusopetuksen oppilaalla.

6.1 Opetuksen eriyttäminen

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat eroavat toisistaan kielitaidoltaan, oppimis- ja opiskeluvalmiuksiltaan, kiinnostuksen kohteiltaan ja motivaatioiltaan sekä oppimistarpeiltaan.

Valmistava opetus pyritään järjestämään niin, että nämä oppilaiden väliset erot otetaan huomioon. Esimerkiksi eri-ikäiset ja kielitaidoltaan eritasoiset oppilaat voidaan jakaa omiksi ryhmikseen. Lisäksi oppilaiden erilaiset oppimistarpeet voidaan ottaa huomioon eriyttämällä opetusta.

Valmistavaa opetusta kehitetään tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti yhtenäisenä kokonaisuutena, jossa *oppilaan* kielitaito ja muut valmiudet kehittyvät jatkuvasti. Oppilaat saavat myös mahdollisuuksia oppia toisiltaan, tukea toisiaan ja toimia kielenkäytön mallina toisilleen.

Tärkeässä asemassa on opettajan antama vuorovaikutuksellinen tuki, jonka avulla oppija*las* suoriutuu myös sellaisista tehtävistä, jotka voisivat itsenäisesti olla mahdottomia suorittaa. Jotta oppimistapahtuma olisi toimiva, sen suunnittelu edellyttää hyvää oppilaantuntemusta. Niinpä on tarpeen selvittää mm. oppilaiden opiskelutottumukset, asenteet suomen/*ruotsin* kieltä kohtaan sekä käsitykset suomen/*ruotsin* kielen taidon tärkeydestä ja vaikeudesta sekä oppilaiden lähtötaso *eri* kielitaidon *eri* osa-alueiden osalta.

Tämän pohjatiedon varassa opettaja voi tarpeen mukaan eriyttää muun muassa eri oppiaineiden opetukseen käytettävää aikaa, oppiaineen syvyyttä tai laajuutta, menetelmiä, työtapoja tai materiaaleja. Eriyttäminen tarkoittaa käytännössä ennen kaikkea sisältöjen valintaa sekä tarkoituksenmukaisia opetusjärjestelyitä. On tärkeää, että jokainen oppilas saa oman taitotasonsa mukaisia ja sopivan haastavia tehtäviä. Myös mahdolliset oppimis*en* vaikeudet on tärkeä selvittää, jotta tuen tarve voidaan *ottaa huomioon tunnistaa ja antaa tukea oikea-aikaisesti ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen ja oppimisen tueksi tarjotaan tarvittavia fyysisiä ja digitaalisia oppimisen apuvälineitä.*

Seutukunnallisesti valmistavaa opetusta kehitetään tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti kokonaisuutena oppilaan kielitaito ja muut oppimisvalmiudet

huomioiden. Ryhmiä muodostettaessa on tärkeä huomioida oppilaiden väliset erot. Erityisesti on tärkeää huomioida oppilaiden ikä ja koulutausta. Oppilaantuntemus on avainasemassa opetusta suunniteltaessa. On tärkeää, että opettaja tutustuu oppilaaseen ja hänen taustoihinsa.

Selkeä struktuuri ja toistot tukevat oppilaan turvallisuuden tunnetta, oppimista ja hyvinvointia. Eriyttäminen lisää myös oppilaiden oppimista ja hyvinvointia. Jokaiselle oppilaalle annetaan oman taitotasonsa mukaisia tehtäviä joko alas- tai ylöspäin eriyttäen. Valmistavassa opetuksessa painotetaan vuorovaikutuksellista oppimisen tukea, koska kielen kehityksen alkuvaiheessa oppilas tarvitsee paljon aikuisen tukea. Mahdolliset tuen tarpeet on myös tärkeä selvittää, jotta oppilas saa tarvitsemaansa tukea. Näissä tilanteissa yhteistyö erityisopettajan kanssa on tärkeää.

Ryhmän tarpeet ovat moninaiset ja arjen sujumisen ja laadukkaan valmistavan opetuksen takaa hyvä opettaja ja koulunkäynninohjaaja -työparityöskentely. Erilaisten oppijoiden tarpeita tuetaan tarvittavilla fyysisillä ja digitaalisilla oppimisen apuvälineillä.

6.2 Kodin ja koulun yhteistyö

Opetuksen järjestäjä luo edellytykset kodin ja koulun *tai esiopetuksen* yhteistyölle. Yhteistyön lähtökohdiana on osapuolten yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kunnioitus ja kohtelu. Tavoitteena on vuoropuhelun aikaansaaminen oppilaan kasvuun ja oppimisen tukemiseksi.

Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kieli- ja kulttuuritausta. *Tulkkauspalvelun käyttäminen on tarpeellista, jos perheiden kannalta tärkeiden asioiden välittämiseen ei ole yhteistä kieltä.* Huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulusta ja koulutusjärjestelmästä, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista, opetusmenetelmistä ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytettävästä oppilaan omasta opinto-ohjelmasta. Perheille annetaan tietoa perusopetukseen siirtymisestä sekä *tarvittaessa oppilaan* jatko-opintomahdollisuuksista perusopetuksen jälkeen.

Seutukunnallisesti kodin ja koulun välinen yhteistyö on tärkeä osa valmistavaa opetusta ja perheiden kotoutumista. Maahanmuuttotilanteen sensitiivinen kohtaaminen on perusedellytys yhteistyölle. Hyvä yhteistyö on puolestaan perusta hyvälle oppimiselle. Valmistavassa opetuksessa pyritään kunnioittavaan kulttuurien väliseen vuoropuheluun. Tulkkauspalveluja käytetään tärkeiden asioiden hoitamisessa kuten esimerkiksi palavereissa, mikäli huoltajan tai oppilaan kielitaito niin vaatii.

Ensimmäisessä tapaamisessa eli aloituspalaverissa on tärkeä kertoa suomalaisesta koulusta, suomalaisesta koulujärjestelmästä, omasta opinto-ohjelmasta ja valmistavasta opetuksesta. Palaverissa täytetään oppilaan perustiedot Wilmaan ja avataan oppilaan oma opinto-ohjelma, johon saadaan tärkeää tietoa huoltajilta ja oppilaalta itseltään. Valmistavan opetuksen päättövaiheessa pidetään siirto-/loppupalaveri, jossa kerrotaan oppilaan opiskelusta ja oppiaineiden arvioinnista

huoltajille ja vastaanottavalle taholle. Yläkouluikäisten huoltajille annetaan tietoa tarvittaessa oppilaan jatko-opintomahdollisuuksista perusopetuksen jälkeen.

6.3 Opiskeluhoolto

~~Tässä luvussa määrätään opiskeluhoollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhoollon tavoitteista sekä opetuksen järjestäjän opiskeluhoollon suunnitelman laatimisesta.~~

Näissä perusteissa käytetään perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto ilmaisua opiskeluhoolto, oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta opiskelijasta ilmaisua oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu *tai esiopetusyksikkö*. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 377/2022,1 §).

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskeluhoollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa opiskeluhoollonssa. Opetuksen järjestäjällä tulee olla oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämä opetuksen järjestäjän opiskeluhoollon suunnitelma, jonka laatimisesta on määrätty *esiopetuksen ja* perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (määräys 4/011/2014).

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan opiskeluhoollon (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013, 9 §). Yhteisön ja yksittäisten oppilaiden terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen ulottuu kaikkeen koulutyöhön.

Opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on kaikkien *esiopetus- tai* kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhoollon palveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § ja 4 §). Opiskeluhoollon palvelut järjestetään lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat (terveydenhuoltolaki 378/2022, 15a § ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 377/2022, 9 §).

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on osa perusopetukseen valmistavan opetuksen yhteisöllistä toimintakulttuuria ja ensisijainen tapa toteuttaa opiskeluhoollon. Opiskeluhoollon työtä ohjaa oppilaan edun ensisijaisuus (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989).

Opiskeluhoollon toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 377/2022, 3 §), kuten perheen kotoutumissuunnitelmasta vastaavan tahon kanssa. Opiskeluhoollon työssä turvataan oppilaan ja huoltajan osallisuus, työskentelyn luottamuksellisuus sekä kunnioittava vuorovaikutus. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkkaus- ja tulkkauspalveluista.

Opiskeluhoollon toimintatavoista ja palveluista tiedotetaan suunnitelmallisesti. Huoltajille annetaan tietoa myös suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista ja saatavuudesta. Tiedottamisen ymmärrettävyys on tärkeä varmistaa.

Seutukunnallisesti perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskeluhoollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa maksuttomassa opiskeluhoollonssa. Opiskeluhoollon työssä turvataan oppilaan ja huoltajan

osallisuus, työskentelyn luottamuksellisuus sekä kunnioittava vuorovaikutus. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkkauksipalveluista. Valmistavan luokan opettaja tekee yhteistyötä oppilaan kodin kanssa ja ohjaa tarvittaessa opiskeluhuollon tuen piiriin. Opettajan asema on keskeinen kotouttajana. Opiskeluhuolto on syytä avata käsitteenä ja merkityksenä huoltajille. Vasta maahan tulleet eivät osaa hakea apua tai tiedä oikeuksistaan palveluihin.

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on osa valmistavan opetuksen yhteisöllistä toimintakulttuuria. Oppilaalla on oikeus myös opiskeluhuoltopalveluihin eli kouluterveydenhuoltoon sekä kuraattori- ja psykologipalveluihin. Eri tahojen moniammatillinen yhteistyö on keskeistä näiden palveluiden toteutumisessa ja saavutettavuudessa. Moniammatillisessa yhteistyössä mukana ovat opetustoimi, hyvinvointialue ja oppilaan perheen kotoutumisesta vastaava taho, kuten maahanmuuttokoordinaattori tai -ohjaaja. Opiskeluhuoltotyötä ohjaa oppilaan etu.

6.4 Oppilaanohjaus

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan määrittellen, miten oppilaanohjaus perusopetukseen valmistavassa opetuksessa toteutetaan. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on kehittää oppilaan oppimisvalmiuksia ja tukea hänen sosiaalista kasvuaan sekä ennaltaehkäistä oppimis^{en} vaikeuksia. Oppilaan opiskelua perusopetukseen valmistavassa opetuksessa tuetaan oppilaanohjauksella siten, että opiskelutaidot ja elämänsuunnittelun kannalta tarpeelliset tiedot ja taidot kehittyvät. Ohjausta voidaan toteuttaa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvattujen ohjaustoiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perusopetukseen siirtymistä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että tieto oppilaan valmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirtyy seuraavaan kouluun. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa tulevaan kouluun. Valmistavan opetuksen oppilaanohjauksessa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että oppilaalla on käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Seutukunnallisesti oppilaanohjaus toteutuu kiinteänä osana muuta opetusta. Oppilaan siirtyessä valmistavasta opetuksesta perusopetukseen oppilaalla voi olla tarve saada tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta monista syistä. Yläkoulussa oppilaanohjauksen tekee opinto-ohjaaja. Opinto-ohjaajan on hyvä arvioida tarvetta oppilaskohtaisesti. Oppilaan on hyvä olla mukana, kun lisäopetuksen tarvetta arvioidaan tai perusopetukseen siirtoa tehdään. Opinto-ohjaaja ohjaa myös peruskoulun jälkeiseen koulutukseen. On myös huolehdittava siitä, että oppilas ja huoltaja saavat tietoa perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeisistä jatko-opintomahdollisuuksista. Mikäli oppilas täyttää 17 vuotta valmistavan opetuksen aikana, hänet ohjataan aikuisten perusopetukseen. Kaikissa ohjaustilanteissa on tärkeää käyttää tulkkauksipalvelua, jos huoltajan kielitaito niin vaatii.

6.5 Suunnitelma kasvatukseen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatustieteellisiä ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatustieteellisessä ja kurinpitotieteellisissä noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa.

Kasvatustieteellinen keskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinoja tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatustieteellisiä keinoja käytetään. Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatustieteellisten ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatustieteellisten ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä.

Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Seutukunnallisesti kunnat noudattavat opiskeluhoitosuunnitelmassa määriteltyjä kasvatukseen koskevia periaatteita sekä kurinpitokeinoja myös perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaiden kohdalla. Turvallisen opiskeluympäristön takaaminen kaikille oppilaille on ensiarvoisen tärkeää ja edellytys oppimiselle. Opettajan antama ohjaus ja suora palaute oppilaalle on ensisijainen keino turvallisen ympäristön saavuttamiseksi. Erilaiset pedagogiset ratkaisut, luottamussuhteen syntyminen opettajan ja oppilaan välille sekä lämmin ja välittävä ilmapiiri auttavat myös työrauhan saavuttamisessa. Yhteistyö huoltajien kanssa ja yhteinen vastuu ottaminen auttavat oppilasta haastavissa tilanteissa.

7 Oppilaan arviointi

Paikallisessa oOpetussuunnitelmassa määrätään valmistavaan opetukseen osallistuvien arvioinnista sekä heille annettavasta todistuksesta. Arvioinnin tulee olla ohjaavaa, kannustavaa ja monipuolista. Oppilaan edellytyksiä itsearviointiin kehitetään. *Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan valmistavan opetuksen aikana tietoa oppilaan opintojen edistymisestä. Arvioinnin avulla valmistavan opetuksen oppilaalle annetaan kuva myös perusopetuksen vaatimuksista.*

Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat. Arviointi perustuu jatkuvan ja monipuoliseen havainnointiin ja eri menetelmin kerättyihin näyttöihin valmistavan opetuksen aikana ja sen päättyessä. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ei käytetä numeerista arviointia.

Seutukunnallisesti perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan arvioinnista vastaa valmistavan opetuksen opettaja yhteistyössä oppilasta opettavien muiden opettajien kanssa. Arvioinnin tulee olla jatkuvaa, ohjaavaa, kannustavaa ja monipuolista. Oppilaan edellytyksiä vertais- ja itsearviointiin kehitetään.

Arvioinnista saatu palaute ja tieto käytetään oppilaan oppimisen suunnitteluun ja edistämiseen. Se osa oppilaan arvioinnista, mikä on perusteltua kirjata, kirjataan oppilaan omaan opinto-ohjelmaan. Valmistavassa opetuksessa arvioinnissa ei käytetä numeerista arviointia.

Suomen kielen taitotasoa arvioidaan valmistavan opetuksen päättyessä kuullun ymmärtämisen, lukemisen ja luetun ymmärtämisen sekä puheen ja kirjoittamisen osaluilla. Oppilaan tavoitetaso valmistavan opetuksen päättyessä on A2.1. Opetushallituksen kielitaidon tasojen kuvausasteikon mukaisesti.

Loppu-/siirtopalaverissa avataan oppilaan edistymistä valmistavassa opetuksessa oppilaan oman opinto-ohjelman mukaisesti. Palaverissa voidaan käyttää kuvatuettua materiaalia keskustelun tukena. Palaverissa käytetään tulkkausta, mikäli huoltajan kielitaito niin vaatii.

Valmistavan opetuksen opettaja ohjaa oppilaan perusopetuksessa järjestettävään valmistavan opetuksen lisäopetukseen eli lisäVALOon oppilaskohtaisesti, mikäli kielen taitotasoa A2.1 ei ole vielä saavutettu valmistavan opetuksen aikana. Lisäopetusta voidaan antaa niissä oppiaineissa, joista suoriutumiseen oppilaan kielitaito ei vielä riitä. Silloin oppilaalle annetaan erityisen vahvaa opetuskielen taidon tukea. Lisäopetuksesta päättää opetuksen järjestäjä.

8 Todistukset

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan todistus perusopetukseen valmistavaan opetukseen osallistumisesta. Todistukseen merkitään perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus, opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö. ~~Todistuksessa kuvataan oppilaan edistymistä valmistavan opetuksen aikana.~~

Seutukunnallisesti oppilas saa perusopetukseen valmistavan opetuksen päättyessä osallistumistodistuksen. Todistukseen merkitään opetuksen laajuus, opiskellut oppiaineet ja niiden laajuus sekä opetuksen sisältö. Jokaisella kunnalla on oma valmistavan opetuksen osallistumistodistus, joka laaditaan Wilmassa. Myös inklusiivisen valmistavan opetuksen oppilaat saavat valmistavan opetuksen osallistumistodistuksen.

Mikäli oppilas suorittaa jonkin perusopetuksen vuosiluokan oppimäärän tai osia siitä, annetaan hänelle erillinen liite osallistumisesta ja mahdollinen arvio oppiaineesta.

9 Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. ~~Jos Oppilas voi suorittaa valmistavan opetuksen aikana jonkin oppiaineen vuosiluokan oppimäärän tai jonkin oppiaineen koko oppimäärän, hän Oppilas voi saada todistuksen perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta edellä mainittujen opintojen hyväksytystä suorittamisesta osallistumalla perusopetuslaissa tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Jos oppilas siirtyy perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeen perusopetukseen, voidaan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa saavutettu osaaminen hyväksilukea, jos oppilaalla on perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot.~~

Erytyiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat eri oppiaineissa perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja. Tutkintoon osallistuvan oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin eri oppiaineiden tavoitteisiin. ~~Oppilaan osaamisen tason määrittelyssä käytetään apuna perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyviä hyvän osaamisen kuvauksia ja päättöarvioinnin kriteerejä. Erytyisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä.~~

~~Erytyisen tutkinnon hyväksytysti suorittaneelle annetaan todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain. Erytyisessä tutkinnossa käytettäviä todistuksia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.~~

Seutukunnallisesti perusopetukseen siirtymistä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että tieto oppilaan valmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirtyy seuraavalle taholle. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa vastaanottavaan oppilaitokseen. Valmistavan opetuksen oppilaanohjauksessa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että oppilaalla on käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi suorittaa valmistavan opetuksen aikana jonkin oppiaineen vuosiluokan oppimäärän tai jonkin oppiaineen koko oppimäärän osallistumalla perusopetuslaissa tarkoitettuun erityiseen tutkintoon.

Erytyiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat eri oppiaineissa perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja. Tutkintoon osallistuvan oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin eri oppiaineiden tavoitteisiin.

Valmistavassa opetuksessa luokan- tai aineenopettaja arvioi oppilaan osaamista kyseisessä oppiaineessa. Erytyisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä. Opettaja voi myös ohjata oppilaan perusopetuksen ryhmään (integrointi), jossa hänen osaamistaan on mahdollista arvioida.

Opettaja voi antaa oppilaalle lisäksi itsenäisesti suoritettavia oppimistehtäviä, joita hän tekee kotona tai valmistavan opetuksen ryhmässä ja jotka oppiainetta opettava opettaja arvioi.

Oppilaan suorittaessa peruskoulun oppimäärää tai osia perusopetuksen oppimäärästä, tehdään oppilaalle rinnakkainen opiskeluoikeus perusopetukseen ja merkitään, minkä vuosiluokan oppimäärän mukaisesta suorituksesta on kyse. Erityisessä tutkinnossa käytettäviä todistuksia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

LIITTEET

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/kielten_taitotasoasteikko.pdf, lisätty
20.4.2026.